

Regnbogafánar munu ekki fela þjóðarmorð

Fram að lokum árs 2023 hafði ég regnbogafána — tákn um queer-stolt og samstöðu — á Twitter/X prófílnum mínum, en þegar ég byrjaði að tala opinberlega í stuðningi við Gaza og palestínska þjóðina, varð þetta tákn beint gegn mér. Í stað skynsamlegrar, staðreyndabundinnar umræðu laðaði færslurnar mínar að sér persónulegar árásir (ad-hominem) hannaðar til að vanvirða og þagga niður í mér. Sumir voru huldir áhyggjum: „Veistu hvað þeir gera við samkynhneigða í Gaza.“ Aðrir voru beinir og grimmir, með tilvísun í meme eins og „Queers for Palestine er eins og hænur fyrir KFC“ eða endurtekningu á þreytta tropinu að ég yrði „hent af þaki“ ef ég væri þar. Þetta var reynsla sem margir aðrir deildu — og staðfestu.

Þessi frásögn er ekki aðeins einföldun; hún er pólitískt manipúleruð, sögulega óheiðarleg og staðreyndalega röng. Oft endurtekin fullyrðing um að queer-fólk sé tekið af lífi með því að henda því af þökum í Gaza byggist á **engum staðfestum tilfellum** sem tengjast Palestínunömmum eða stjórnvöldum í Gaza. Í staðinn kemur hún úr ISIS áróðursmyndböndum — ekki frá Hamas, og örugglega ekki frá víðtækari palestínskri þjóð. **Engin trúverðug sönnunargögn** eru til um að opinberar aftökur á queer-fólki hafi gerst á þann hátt sem þessir gagnrýnendur gefa í skyn.

Það sem við sjáum er kennslubókardæmi um **pinkwashing**: verkfæri LGBTQ+-réttinda til að beina athygli frá eða gera ólögmæta baráttu fyrir réttlæti. Þetta er orðræðubrellu sem segir queer-fólki að það verði að velja — annaðhvort styðja queer-réttindi eða palestínska frelsun, en ekki bæði.

Samkynhneigð og íslam: Handan vopnabundinnar frásagnar

Mikill hluti orðræðuárásarinnar á queer-fólk sem styður Palestínu byggist á víðtækum alhæfingum um íslam og meint einstakt fjandskap þess við LGBTQ+-fólk. Ímyndin er að queer-sjálfsmynd og íslamsk trú séu í eðli sínu ósamrýmanleg, og samstaða við múslima-meirihlutabjóð sé naív eða jafnvel sjálfsskaðleg fyrir LGBTQ+-einstaklinga.

Þessi rammi er ekki aðeins íslamófóbískur; hann er líka sögulega og guðfræðilega óstuddaður. Hefðbundin íslömsk réttarfræði, líkt og mörg trúarleg réttarkerfi, aftraði frá samkynja athöfnum. Kóraninn vísar til **fólks Lúts (Lots)**, oft vitnað sem fordæmingu á karlkarl kynferðislegri hegðun. Samt eru þessar vers mun tvíræðari en þau eru framsett. Þau einblína á **gestrisni, þvingun og spillingu**, ekki samþykkt ást eða kynferðislega sjálfsmynd. Ólíkt 3. Mósebók 20:13 í hebresku Biblíunni — „Ef maður liggur við mann eins

og við konu, hafa báðir framið viðbjóðslegan verk; þeir skulu vissulega deyja“ — ákvarðar Kóraninn **engu refsingu** fyrir samkynja nánd.

Haditharnir (orð sem kennd eru við spámanninn Múhameð, friður veri með honum), sem upplýsa stóran hluta íslamskrar löggjafar, innihalda breytileg og oft umdeild tilvísanir í samkynja hegðun. Mikilvægast er að **enginn skráning er til frá lífi spámansins** um að einhver hafi verið refsað fyrir að vera samkynhneigður. Íslömsk siðferðiskennsla lagði áherslu á **einkalíf, varfærni og iðrun**, ekki eftirlit eða opinbera skömm.

Í raun hefur íslömsk menning ríka og flókna sögu varðandi kyn og kynferði. Klassísk arabísk ljóðlist er full af homoerótískum myndum. Súfí dulspeki, með myndum sínum um guðlega ást, fer oft yfir stíf kynjatvöfald. Fræðimenn eins og **Scott Siraj al-Haqq Kugle** og **Amina Wadud** hafa boðið fram framsæknar endurtúlkun á sögu Lúts, og haldið því fram að hún fordæmi þvingaða kynferðislega ofbeldi, ekki samþykkt ást milli sama kyns.

Þessi fjölbreytni túlkana er lifð, ekki aðeins fræðileg. Queer-múslimar eru til, skipuleggja sig, standa gegn og dafna. Vopnabúningur íslams til að vanvirða pro-palestínska queer-fólk eyðir ekki aðeins þessum röddum; hann minnkar alla trúarhefð niður í menningastríðsverkfæri.

Nýlendurætur glæpavæðingar: Tímalína yfir innflutta homófóbíu

Hugmyndin um að stofnanaleguð homófóbía sé eðlislægur eiginleiki arabískra eða íslamskra samfélaga fellur undir athugun. Söguleg gögn sýna að **fyrir-nútímaleg íslömsk réttarkerfi glæpavæddu ekki samkynhneigð á sama hátt og Evrópa**. Í staðinn má rekja kóðun anti-LGBTQ+-laga í arabíska heiminum til **evrópskrar nýlendustefnu**, ekki Kóransins.

Í gegnum aldir íslamskrar stjórnar — frá Umayyadum til Ottoman — var engin sameinuð refsilög sem bönnuðu samkynja nánd. Félagsleg viðhorf gátu verið íhaldssöm, og trúarfræðingar ræddu siðferði ýmissa hegðunar, en réttarkerfi þessara samfélaga **settu sjaldan löggæslu á einkakynferðislega hegðun í forgang**, sérstaklega þegar hún ógnaði ekki opinberri reglu. Auk þess afhjúpa ríkar bókmennta- og listhefðir arabísk-íslamska heimsins — fullar af homoerótískri ljóðlist, nánum karlvínáttu og myndum af sama kyns löngun — menningarlegt rými sem, þó flókið og stundum mótsagnakennt, var ekki mótað af lögfræðilegri ofsókn á queer-fólki eins og í Evrópu.

Þvert á móti voru í **kristnu Evrópu** samkynja athafnir árásargjarnar glæpavæddar, oft undir dauðarefsingu. Miðaldar- og snemma nútíma réttarkerfi — frá rannsóknarréttinum til breskrar almennrar löggjafar — ákváðu grimmilegar refsingar fyrir „sódóma“, þar á meðal brennu, hengingu og limlestingu. Í sumum svæðum, eins og Habsburg-stýrðum svæðum meðfram Dóná, lýsa söguleg gögn grunuðum samkynhneigðum sem dæmdir voru til að **draga skip uppstreymis** sem form aftöku með þreytu og útsetningu. Þessar refsingar voru ekki jaðarheldur **stofnanalegaðar**, samþykktar jafnt af kirkju og ríki.

Þegar evrópskar valdþjóðir nýlenduðu arabíska heiminn, fluttu þær út þessa lögfræðilegu kóða. Palestína er áberandi dæmi:

Tímabil	Lögmætur staða samkynhneigðar í Palestínu
Fyrir 1917	Ekki glæpavædd undir ottómanalögum
1929	Breskt umboð setur grein 152 (and-sódóma)
1951	Aflétt glæpavæðing á Vesturbakkanum undir jórdönskum refsilögum
1967–nú	Gaza heldur bresk-aldar kóða; engar þekktar saksóknir síðan 1994 (HRW)

Þessi sögulegi bogi er mikilvægur: **lögmæt ofsókn á queer-fólki í Palestínu hófst undir bresku stjórninni**, ekki íslamskri stjórn. Í dag heldur Gaza tæknilega við nýlendu-aldar lögin, en **engar skráðar saksóknir undir því í áratugi**. Á meðan hefur **ríki Ísraels**, oft lofað sem queer-skjól, **hafnað yfir 99 % af queer-palestínskum hælisbeiðendum**. Þessi andstæða afhjúpar tómarúmið í „Brand Israel“ — frásögn sem notar LGBTQ+-réttindi til að **hylma yfir hernámi og aðskilnaðarstefnu**.

Að skilja þessa sögu skiptir máli. Hún ögrar einföldu frásögninni sem gefur í skyn menningalegan klofning milli queer-væns Vesturs og homófóbíks Austurs. Hún staðfestir líka vald queer-araba og múslima sem eru ekki fórnarlömb menningar sinnar, heldur **eftirlifendur bæði innlendra kúgunar og innfluttrar nýlenduofbeldis**.

Alan Turing: Vesturlandsspegillinn

Til að skilja að fullu grimmdina og fáránleikann í að glæpavæða queer-tilveru þarf aðeins að snúa sér að einni af sorglegustu og lýsandi sögum 20. aldar: **Alan Turing**. Í dag er nafn Turing víða þekkt vegna **Turing-prófsins**, grundvallarhugtaks í gervigreind og grunnur nútíma CAPTCHA-kerfa sem notuð eru á netinu. En raunveruleg arfleifð hans er mun dýpri — hann var snilldar stærðfræðingur og dulmálgreinandi sem **hannaði vélina sem braut þýska Enigma-kóðann**, afgerandi framlag til sigurs bandamanna í Seinni heimsstyrjöld.

Verk Turing á **Bletchley Park** voru leynileg í ár, en nú er skilið að hann **styttaði stríðið um allt að tvö ár**, og bjargaði þannig milljónum lífa. Í hvaða réttlátu samfélagi sem er hefði hann verið fagnað sem þjóðhetju, heiðraður á ævinni og minnst með þakklæti og virðingu. En Alan Turing var líka samkynhneigður. Og í Bretlandi á 5. áratugnum **var það glæpur**. Eins og margir samkynhneigðir karlmenn á sínum tíma var Turing neyddur til að lifa tvöföldu lífi — laumast út úr húsi sínu til að hitta maka sína í leynd.

Þegar Turing tilkynnti innbrot í húsi sínu og grunaði þátttöku nýjasta maka síns, Arnold Murray, leiddi hann loksins í ljós sambandi þeirra við lögreglurannsókn. Það sem byrjaði sem venjuleg rannsókn á stolnum vörum breyttist fljótt í saksókn fyrir **„grófa siðleysi“** — sama ákæran sem eyðilagði Oscar Wilde. Yfirdetectiveinn, sem sá málið vaxa út fyrir fyrirætlun sína, baðst síðar afsökunar á Turing og harmaði að samvinnu hans hefði kveikt óstöðvandi réttarvél.

Þrátt fyrir stríðsþjónustu sína og vísindalega snilld var Turing dæmdur og sakfelldur. Dómstóllinn bauð honum val: fangelsi eða efnafræðileg gelding. Hann valdi hið

síðarnefnda, svokallaða „meðferð“ sem fól í sér tilbúið estrógen ætlað til að bæla niður kynhvöt hans. Aukaverkanirnar voru hræðilegar. Turing þjáðist af **gýnekómastíu (brjóstþroska), þunglyndi og andlegri hrörnun**. Sá lifandi hugur sem hafði hjálpað til við að bjarga Evrópu frá fasismanum var nú rotnandi af ríkisstyrktri grimmd. Árið 1954, aðeins 41 árs gamall, **tók Turing eigið líf** með því að bíta í epli gegndrepið með sýaníði.

Áratugum síðar, eftir almenningsreiði og hægfara þjóðlega uppgjör, fékk Turing konunglega fyrirgefningu eftir dauðann. En söguna má ekki afturkalla. Maður sem gaf allt landi sem borgaði honum til baka með skömm og refsingu var týndur — ekki í stríði, heldur af lögunum sem sögðust vernda samfélagið. Saga Turing er ekki aðeins harmleikur — hún er ákæra. Glæpavæðing LGBTQ+-lífs hefur aldrei snúist um vernd. Hún hefur alltaf snúist um **stjórnun, ótta og löggæslu á löngun**. Og þegar vestrænar raddir fordæma í dag aðrar menningar fyrir homófóbíu, gera þær það með **valinni minni**. Lögin sem drápu Turing fæddust í London, ekki Mekka, og dauði hans stendur sem alvarleg áminning gegn goðsögn um vestræna siðferðislega yfirburði.

Kynferðisofbeldi og goðsögn um siðmenntaða feðraveldið

Þegar vestrænir athugendur ramma inn arabísk og múslímsk samfélög sem einstaklega „barbörsk“ eða „afturhaldssöm“ í mannréttindamálum, tala þeir sjaldan frá stað sögulegrar heiðarleika. Þetta er ekki aðeins villandi — þetta er varpan. Sama samfélög sem krefjast nú siðferðislegrar yfirburðar héldu, fram á ógnvekjandi nýlega tíð, djúpstæðum ofbeldisfullum og feðraveldislegum viðmiðum í eigin réttarkerfum — oft með ríkisvaldi að baki.

Tökum til dæmis málið um **heimilisofbeldi og hjúskaparnám**. Í arabískum og múslímskum samfélögum, þó að alltaf hafi verið feðraveldislegar mannvirki — eins og í öllum menningarheimum — var hugmyndin um að maður hefði ótakmarkaðan rétt til að berja eða kynferðislega misnota eiginkonu sína **félagslega óviðunandi**, þó ekki alltaf glæpavædd. Þegar maður fór yfir þessar línur — barði eiginkonu sína, skaðaði börn sín eða hegðaði sér ofbeldisfullt — mætti hegðun hans oft **samfélagsinngrípum**. Eldri, fjölskyldumeðlimir eða jafningjar stóðu frammi fyrir honum, og ef hann hélt áfram, gátu eiginkona hans og börn leitað skjóls hjá **stækkaðri fjölskyldu, vinum eða nágrönnum** án félagslegrar skammar.

Það var skilið: ákveðin hegðun gerði mann einfaldlega **óhæfan til að vera fjölskylduforsjármaður**, óháð því hvort ríkið gripi inn eða ekki.

Berðu þetta nú saman við **Evrópu og Norður-Ameríku** snemma og miðja 20. öld. Í löndum eins og Bretlandi, Frakklandi og Bandaríkjunum viðurkenndi lögin „**hjúskaparréttindi**“ eiginmanns — orðalag fyrir **hjúskaparnám**, sem var ekki löglega viðurkennt sem glæpur í mörgum vestrænum löndum fyrr en **seint á 20. öld eða jafnvel snemma á 21. öld**. Í Bretlandi **var hjúskaparnám löglegt til 1991**. Í hlutum Bandaríkjanna **var það löglegt til 1990 eða síðar**. Þessi lög leyfðu ekki aðeins misnotkun — þau kóðuðu hana.

Líkamleg refsing á eiginkonum og börnum var ekki aðeins þolin — hún var **opinberlega hvött**. Karlönnum var veitt löglegt vald yfir fjölskyldum sínum, og agi með ofbeldi var talið einkamál, jafnvel ábyrg, beiting þess valds. Maður gátu barðið eiginkonu sína fyrir „að svara aftur“, neitað henni sjálfræði og löglega einangrað hana frá umheiminum. Ef kona flúði ofbeldisfullan eiginmann, hætti hún að tapa börnum sínum, eignum og félagslegri stöðu. Þetta er ekki forn saga. Þetta voru lögin **í og eftir Seinni heimsstyrjöld**, í sömu löndum sem glæpavæddu samkynhneigð, nýlenduðu alheims suðri og **sögðu heiminum að þau væru staðlarar siðmenningar**.

Svo þegar nútíma gagnrýnendur í Vestri halda LGBTQ+-réttindum eða kvenréttindum upp sem sönnun fyrir vestrænum siðferðislegum yfirburðum yfir arabískum eða múslímskum samfélögum, er hræsni yfirþyrmandi. Ekki aðeins eru slík réttindi **nýleg og erfiðlega unnin þróun** í Vestri sjálfu, heldur eyðir ramma **fyrirliggjandi, menningarlega rótgrónum ábyrgðarkerfum** sem hafa verið til í óvestrænum samfélögum í kynslóðir. Eyðing þessa samhengis er ekki tilviljunarkennd. Hún leyfir vestrænum valdþjóðum að halda uppi blekkingu um siðmenntað forystu á meðan þau hunsa bæði **eigin sögu** og **skaðann sem þau hafa valdið** þeim samfélögum sem þau nýlenduðu — oft með því að eyðileggja eða færa til samfélagslegar mannvirki sem áður veittu vernd.

Pinkwashing sem ríkislist

„Brand Israel“ herferð Ísraels, hleypt af stokkunum 2005 af utanríkisráðuneytinu, kynnti Tel Aviv berum orðum sem samkynhneigð-vænt skjól. Þessi átak var ekki lífrænt stolt; það var **ríkisáróður**. Meðan hún sýndi regnbogafána erlendis, **skera Ísrael niður fjármögnun til staðbundinna LGBTQ+-þjónusta** og hélt áfram að kúga Palestínnumenn undir hernámi. Queer-ísraelsk hópar eins og **Black Laundry** (Kvisa Shchora) mótmæltu þessari yfirtöku og neituðu að láta sjálfsmyndir sínar notaðar til að hreinsa aðskilnaðarstefnu. Eins og Black Laundry-virkjar sögðu:

„Maður getur ekki haldið Pride á hertekinni jörð. Frelsun okkar getur ekki komið á kostnað kúgunar annarrar þjóðar.“

Sömuleiðis hafa palestínsk queer-samtök eins og **alQaws** og **Palestinian Queers for BDS (PQBDS)** lengi hafnað pinkwashing. PQBDS lýsti yfir:

„Barátta okkar snýst ekki um innifali í rasískt ríki, heldur um niðurrif þess ríkis.“

Þessar raddir heyrast sjaldan í almennri vestrænni umræðu, sem kýs að táknmynda queerleika sem réttlætingu fyrir hernaðarhyggju frekar en að magna rödd fólksins sem lifir á skurðpunktum þess.

Svo þegar vestrænar raddir hæðast að eða fordæma arabísk og múslímsk samfélög fyrir meðferð þeirra á LGBTQ+-einstaklingum, er það sjaldan í samstöðu við queer-fólk á jörðinni. Oftar virkar það sem **íslamófóbískt trop** — leið til að lýsa múslimum sem óviðgerðanlega ósamþykka og óverðuga sjálfsákvörðunar. Þetta er gömul nýlendutækni klædd í framsækið mál.

Queer-frelsun er ófullkomin án réttlætis fyrir Palestínu

Þegar queer-fólki er sagt að samstaða við Palestínu þýði að standa með homófóbíu, verðum við að þekkja stefnuna: það snýst **ekki um að vernda queer-líf**. Það snýst um **að vernda ríkisvald**.

Að fullyrða að LGBTQ+-frelsun tilheyrir Vestri er ekki aðeins rangt — það er hættulegt. Eins og saga sýnir:

- Samkynhneigð **var ekki glæpavædd í arabískum eða íslömskum samfélögum** fyrr en evrópskar nýlenduvaldspjóðir þrýstu á lög sín.
- Heimilisofbeldi og hjúskaparnám voru **löglega vernduð í Vestri** langt inn í nútímann.
- Í dag **er queer-Palestínumenn hafnað hæli af Ísrael**, jafnvel þó það kynni sig sem queer-utópíu.

Kerfin sem fylgjast með trans-fólki í Bandaríkjunum, reka queer-hælisleitendur í Bretlandi og sprengja sjúkrahús í Gaza eru tengd. Queer-frelsun getur ekki verið aðskilin frá andnýlendubaráttu. Það er ekki góðgerðarstarf; það er **stefna fyrir sameiginlega lifun**.

„Frelsun okkar er bundin saman,“ eins og queer-skipuleggjendur hafa lengi sagt. Ekki sem líking, heldur sem efnisleg raunveruleiki.

Að standa með Palestínu er ekki mótsögn við queer-sjálfsmynd. Það er uppfylling hennar. Að vera queer og andnýlendu, queer og and-aðskilnaðarstefnu, queer og pro-palestínskt, er ekki hræsni. Það er samræmi.

Raunveruleg samstaða biður okkur ekki um að afneita því hver við erum. Hún biður okkur um að **hafna handritunum skrifuðum af þeim við völd** — þeim sem myndu gera sjálfsmyndir okkar að verkfærum fyrir skiptingu. Hún biður okkur um að hlusta á queer-Palestínumenn, styðja rétt þeirra til að vera til í allri sinni flækju og berjast við hlið þeirra fyrir heim þar sem enginn er flæmdur, mannlegur eða sviptur reisn.

Queer-fólk skuldar ekki tryggð við heimsveldi sem glæpavæddu þau í gær og táknmynda þau í dag. Við þurfum ekki að velja milli sjálfsmynda okkar og meginreglna. Við erum ekki leikmunir fyrir vald. Við erum fólk. Og við munum vera frjáls — **saman**.

Heimildir

- Amnesty International. (2022). *Aðskilnaðarstefna Ísraels gegn Palestínumönnum: Grimmilegt kerfi yfirráða og glæpur gegn mannkyni*.
- Al-Qaws for Sexual and Gender Diversity in Palestinian Society. *Verk okkar*.
- Boswell, J. (1980). *Kristindómur, félagsleg umburðarlyndi og samkynhneigð*. University of Chicago Press.
- El-Rouayheb, K. (2005). *Á undan samkynhneigð í arabísk-íslamska heiminum, 1500–1800*. University of Chicago Press.

- Human Rights Watch. (2021). *Þröskuldur yfirstiginn: Ísraelsk yfirvöld og glæpir aðskilnaðarstefnu og ofsóknar*.
- Massad, J. (2002). "Re-Orienting Desire: The Gay International and the Arab World." *Public Culture*, 14(2), 361–385.
- Palestinian Queers for BDS. (2010). *Yfirlýsing um pinkwashing*.
- Pinkwashing Israel. *Hvað er pinkwashing?*
- Rahman, M. (2014). *Samkynhneigðir, múslímsk menning og nútími*. Palgrave Macmillan.
- Konungleg fyrirgefning fyrir Alan Turing. (2013). *Fréttatilkynning breska ríkisins*.
- Turing, D. (2015). *Prof: Alan Turing afkóðaður*. The History Press.
- Próunaráætlun Sameinuðu þjóðanna (UNDP). (2021). *Að vera LGBTI í arabíska svæðinu*.
- Whitaker, B. (2006). *Ósegjanleg ást: Samkynhneigð og lesbískt líf á Miðausturlöndum*. University of California Press.